Słowo wstępne

Encyklopedia historii Niemiec (*Enzyklopädie deutscher Geschichte*) ma być narzędziem pracy dla czytelników – zawodowych historyków, studentów, nauczycieli historii, przedstawicieli pokrewnych dyscyplin i zainteresowanych laików – za pomocą którego mogą oni szybko zdobyć rzetelne informacje o aktualnym stanie wiedzy i badań na temat różnych obszarów historii Niemiec. „Historia" rozumiana jest tu szeroko: dużą wagę przywiązuje się do dziejów społeczeństwa, gospodarki i państwa – w jego relacjach wewnętrznych i zewnętrznych – a także do dziejów religii i Kościoła, kultury, obyczajowości i mentalności.

To kompleksowe rozumienie historii musi sprawiać, że częścią obszaru zainteresowania nierzadko stają się procesy i trendy, które mają charakter wielowiekowy i które wykraczają poza granice narodowe i państwowe. Podejście to przekłada się na dość pragmatyczną definicję terminu „historia Niemiec". Jest ona bardzo świadomie zorientowana na rozumienie i stosowanie go tak, jak miało to miejsce w danej epoce, a zatem stara się również uwolnić to pojęcie od wstecznych projekcji ideowych, które wielokrotnie towarzyszyły jego użyciu w ciągu ostatniego półtora wieku. Niejasności i problemy z tym związane, zwłaszcza w odniesieniu do porównań diachronicznych, są nieproporcjonalne do trudności, które pojawiłyby się przy próbie zdefiniowania jednego terminu dla wszystkich epok – co musiałoby być mniej lub bardziej arbitralne. Nie oznacza to oczywiście, że terminu „historia Niemiec" można używać bezrefleksyjnie. Jednym z zadań poszczególnych tomów jest raczej precyzyjne określenie zakresu poruszanych zagadnień, także w ujęciu geograficznym.

Docelowo cała seria ma liczyć około stu tomów. Wszystkie mają tę samą strukturę, a ich zakres jest ściśle ograniczony, tak by odpowiadał koncepcji serii i potrzebom użytkownika. Zmusza to do mocnego skupienia się na głównych procesach i wydarzeniach, zwłaszcza w części opisowej, która na stosunkowo niewielu stronach podsumowuje aktualny stan wiedzy. Po niej następują opis i dyskusja stanu badań oraz odpowiednio skonstruowana bibliografia. Szczególny akcent położono również na to, by uzgodnić ze sobą poszczególne tomy, zarówno pod względem tematycznym, jak i w zakresie nadrzędnych zagadnień – przy jednoczesnym nacisku na spójność ich struktury. W ten sposób z całej serii czytelnik wyodrębnić może własne, szczególnie dla siebie interesujące podserie. Wciąż jednak każdy tom stanowi samodzielną jednostkę, za którą osobistą odpowiedzialność ponosi autor i która jest całkowicie niezależna od tomów sąsiednich czy powiązanych tematycznie, również jeśli chodzi o kolejność publikacji.

Lothar Gall